

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 września 2021 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Małgorzata Radomska-Stęplewska

po rozpoznaniu w dniu 24 września 2021 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa P. spółki komandytowej z siedzibą w S.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Chodzieży

z dnia 9 listopada 2020 r.

sygn. akt I C 1402/19

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Chodzieży do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania apelacyjnego.

Małgorzata Radomska-Stęplewska

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Chodzieży wyrokiem z dnia 9 listopada 2020 r., w sprawie I C 1402/19 z powództwa P. sp.k. z siedzibą w S. przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W., w punkcie 1. oddalił powództwo, a w punkcie 2. kosztami postępowania obciążył powoda i z tego tytułu zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.817 zł.

Sąd Rejonowy uznał, że powód nie posiada legitymacji czynnej, bowiem nie nabył od poszkodowanego wierzytelności wobec pozwanego. Taka ocena została sformułowana przez Sąd orzekający na podstawie analizy treści umowy przelewu wierzytelności z dnia 24 lutego 2019 r. pomiędzy poszkodowanym T. R. i powodem.

Apelację od wyroku wywiódł powód.

Zaskarżył wyrok w całości, wnosząc o jego zmianę poprzez: zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 5.012,51 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych od: - kwoty 4.801,25 zł od dnia 15.05.2019 r. do dnia zapłaty, - kwoty 150 zł od dnia 16.04.2019 r. do dnia zapłaty, - kwoty 61,26 zł od dnia 9.04.2019 r. do dnia zapłaty, zasądzenie pod pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu za obie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Apelujący zarzucił Sądowi Rejonowemu naruszenie przepisów:

1. art. 232 k.p.c. przez naruszenie zasady kontrydiktoryjności przez Sąd I instancji, zgodnie z którą to na stronach ciąży obowiązek dowodzenia swych racji oraz wskazywania dowodów dla stwierdzenia faktów, z których strony wywodzą skutki prawne,
2. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego i w konsekwencji przyjęcie, iż poszkodowany nie przelał na powoda wierzytelności względem pozwanego,
3. art. 327¹§1 pkt. 2 k.p.c. przez brak zawarcia w uzasadnieniu wyroku wyjaśnienia podstawy prawnej i brak przytoczenia przepisów prawa, na podstawie których Sąd I instancji wywiódł wniosek, że wypłata części odszkodowania przez pozwanego nie jest czynnością potwierdzającą uznanie cesji z 24.02.2019 r.,
4. art. 509 k.c. poprzez przyjęcie, iż powód nie nabył skutecznie wierzytelności względem pozwanego, błędnie uznając, że przedmiot przelewu nie został oznaczony, co czyni umowę przelewu wierzytelności nieskuteczną,
5. art. 65 § 2 k.c. poprzez przyjęcie, że wolą strony umowy cesji nie było scedowanie wierzytelności względem pozwanego, tj. dokonanie wykładni treści powołanej wyżej umowy z pominięciem zbadania jej celu oraz zgodnego zamiaru stron.

W uzasadnieniu apelacji podniesiono, że Sąd I instancji pominął materiał dowodowy w postaci dokumentów załączonych do pozwu: umowy najmu, oświadczenia poszkodowanego o konieczności wynajmu pojazdu zastępczego, decyzji pozwanego, potwierdzenia przelania środków odszkodowania przez pozwanego, korespondencję e-mail powoda z pozwanym, faktur VAT oraz nie poddał należytej analizie treści umowy cesji, która – poza omyłką w zakresie wskazania wierzyciela, wynikającą z posłużenia się przez powoda niewłaściwym wzorcem umowy przelewu wierzytelności – zawierała informacje pozwalające należyście zidentyfikować przenoszoną wierzytelność. W ocenie apelującego, Sąd orzekający nie poddał treści umowy wykładni wymaganej przepisem art. 65 § 2 k.c.

Pozwany w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie, prowadząc do uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, ponieważ nie została rozpoznana jej istota. Powyższe uchybienie było następstwem nieprawidłowej oceny dokonanej przez Sąd I instancji w zakresie legitymacji czynnej powoda. Trafnie powód zarzucił, że ocena ta została dokonana z pominięciem części przedstawionego Sądowi materiału dowodowego, istotnego dla dokonania oceny nabycia przez powoda wierzytelności dochodzonej w rozpoznawanej sprawie.

Sąd Rejonowy poprzestał w tym zakresie na analizie literalnej treści umowy przelewu wierzytelności z dnia 24 lutego 2019 r. zawartej pomiędzy T. R. jako cedentem i powodem jako cesjonariuszem (k. 24 akt) i tezę o tym, że umowa ta nie przeniosła na powoda wierzytelności względem pozwanego, wywiódł ze wskazania w treści umowy, że przedmiotem cesji jest wierzytelność przysługująca cedentowi od Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego,

a nie od pozwanego. Ma rację powód, że przeprowadzona przez Sąd Rejonowy analiza treści umowy była niepełna i nie uwzględniała pozostałych dokumentów przedłożonych przez powoda. Z treści umowy wynikało, że przedmiotem cesji jest wierzytelność przysługująca T. R. w związku ze szkodą przez niego poniesioną w wyniku uszkodzenia pojazdu marki R. (...) numer rejestracyjny (...) spowodowaną w dniu 23.02.2019 r. przez kierującego pojazdem o numerze rejestracyjnym (...), na którą składają się: odszkodowanie z tytułu zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego zgodnie z umową z 24.02.2019 r. nr (...), odszkodowanie z tytułu zwrotu kosztów przechowania pojazdu zgodnie z umową z 24.02.2019 r. nr (...), odszkodowanie z tytułu zwrotu kosztów holowania pojazdu w dniu 24.02.2019 r., odszkodowanie za uszkodzenie pojazdu w wyniku zdarzenia z dnia 23.02.2019 r. Sąd I instancji ustalił natomiast, że ww. pojazd T. R. został uszkodzony w zdarzeniu drogowym z dnia 23.02.2019 r., a pozwany jako ubezpieczyciel sprawcy szkody z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych

w toku postępowania likwidacyjnego uznał szkodę całkowitą i wypłacił powodowi częściowe odszkodowanie. Poza ww. umową cesji z dnia 24 lutego 2019 r. poszkodowany T. R. złożył w dniu 24 lutego 2019 r. „Oświadczenie w sprawie cesji wierzytelności”, w którym podał, że w dniu 24 lutego 2019 r. zawarł ze spółką P. Sp.k. w S.umowę cesji wierzytelności przysługujących mu w związku ze szkodą, na które składają się: odszkodowanie z tytułu zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego zgodnie z umową z dnia 24.02.2019 r. nr (...), odszkodowanie z tytułu zwrotu kosztów przechowania pojazdu zgodnie z umową z dnia 24.02.2019 r. nr (...), odszkodowanie z tytułu zwrotu kosztów holowania pojazdu w dniu 24.02.2019 r., odszkodowanie za uszkodzenie pojazdu w wyniku zdarzenia z dnia 23.02.2019 r. Oświadczył w nim, że na mocy ww. cesji wierzytelności spółka wstąpiła we wszelkie jego prawa oraz nabyła wszelkie jego wierzytelności związane ze szkodą (k. 33 akt). Nadto, 24 lutego 2019 r. T. R. udzielił upoważnienia do wypłaty na rzecz spółki P. Sp.k. w S. odszkodowania należnego w związku ze szkodą z dnia 23.02.2019 r. spowodowaną przez kierującego pojazdem o numerze rejestracyjnym (...), ponownie potwierdzając w tym piśmie zawarcie z „upoważnionym” umowy cesji wierzytelności obejmujących: odszkodowanie z tytułu zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego zgodnie z umową z dnia 24.02.2019 r. nr (...), odszkodowanie z tytułu zwrotu kosztów przechowania pojazdu zgodnie z umową z dnia 24.02.2019 r. nr (...), odszkodowanie z tytułu zwrotu kosztów holowania pojazdu w dniu 24.02.2019 r., odszkodowanie za uszkodzenie pojazdu w wyniku zdarzenia z dnia 23.02.2019 r. Jak wynika z dokumentów dołączonych do pozwu, stanowiących fragment akt szkody, pozwany prowadził postępowanie likwidacyjne z udziałem powodowej spółki, uznawał za skuteczne ww. oświadczenia oraz traktował powoda jako podmiot upoważniony – co do zasady – do uzyskania świadczenia odszkodowawczego. Z treści pism na k. 14-16 akt wynika, że sporna między stronami była wyłącznie wysokość należnego powodowi odszkodowania. Zachowanie pozwanego w postępowaniu likwidacyjnym wskazuje, że nie miał on wątpliwości, że nastąpiła cesja wierzytelności pomiędzy poszkodowanym T. R. i powodem. Oczywiście nie można wykluczyć, że ocena pozwanego na etapie postępowania likwidacyjnego była błędna i że nietrafnie uznał on powoda za wierzyciela, ale - w ocenie Sądu Okręgowego - dokumenty przedłożone przez powoda, oceniane jako wzajemnie uzupełniająca się całość, nie uprawniają do takiego poglądu. Analiza treści umowy cesji wierzytelności z 24 lutego 2019 r., niewątpliwie zawierającej wskazanie innego podmiotu niż pozwany jako dłużnika cedowanej wierzytelności, w połączeniu z treścią pozostałych dokumentów zawierających oświadczenia cedenta, pozwalają bowiem przyjąć, że przedmiotem cesji była wierzytelność o odszkodowanie przysługująca T. R. względem pozwanego, związana ze szkodą spowodowaną w dniu 23.02.2019 r. przez kierującego pojazdem o numerze rejestracyjnym (...), dochodzona pozwem. Samo źródło powstania szkody, niesporne w sprawie (pozwany wskazywał w piśmie z 15.03.2019 r.-k.16 akt, że rozpatrzył roszczenia w ramach umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych), wykluczało w sposób oczywisty wiązanie roszczenia odszkodowawczego z odpowiedzialnością Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego, wobec czego wiarygodne było wskazanie powoda, że zamieszczenie danych tego podmiotu w umowie wyniknęło wyłącznie z użycia niewłaściwego wzorca umowy. Nie można natomiast mieć wątpliwości, jaka wierzytelność była w tym przypadku przedmiotem cesji, gdyż zidentyfikowano ją przez wskazanie źródła szkody (uszkodzenie pojazdu T. R. w zdarzeniu drogowym w dniu 23.02.2019 r. przez kierującego pojazdem o numerze rejestracyjnym (...)). Dotyczy to także osoby dłużnika.

Sąd Okręgowy zauważa także, że ważność umowy przelewu nie została w przepisach kodeksu cywilnego uzależniona od zachowania jakiejkolwiek szczególnej formy prawnej. Przelew może być dokonany ustnie, a nawet per facta concludentia. Wskazana w art. 511 k.c. forma prawna (stwierdzenie przelewu pismem) jest zastrzeżona wyłącznie dla celów dowodowych, przy czym jest wymagana tylko w przypadku, jeżeli wierzytelność będąca przedmiotem przelewu jest stwierdzona pismem. Chodzi w tym wypadku o pisemne stwierdzenie wierzytelności, przy czym przepis wymaga dla stwierdzenia przelewu formy pisemnej zwykłej. W dacie, w której została zawarta umowa przelewu i w której T. R. złożył ww. oświadczenia, tj. 24.02.2019 r., przysługiwanie wierzytelności odszkodowawczej zostało co do zasady stwierdzone pismami, ale stwierdzenie to nie obejmowało kwoty dochodzonej pozwem. Przepis art. 511 k.c. nie miał więc zastosowania. Nawet jednak przyjmując, że stwierdzenie przysługiwania wierzytelności co do zasady wyczerpywało hipotezę normy art. 511 k.c., oświadczenia złożone przez T. R. w dniu 24 lutego 2019 r. stanowiły niewątpliwie stwierdzenie pismem przelewu wierzytelności dochodzonej pozwem na powoda. Zeznania świadka T. R. złożone w procesie nie prowadzą do podważenia tej oceny i skutków ww. oświadczeń. Świadek potwierdził przed sądem zawarcie umowy znajdującej się na k. 24 akt, natomiast nie odnosił się do złożonych przez siebie w dniu 24

lutego 2019 r. oświadczeń i nie poddawał ich w wątpliwość. Ich treść nie budzi natomiast wątpliwości, przynajmniej na gruncie zebranego dotychczas materiału.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy uznał, że ocena legitymacji czynnej powoda - oparta wyłącznie na literalnej treści umowy przelewu wierzytelności z dnia 24 lutego 2019 r. była nieprawidłowa - a w konsekwencji doprowadziła do oddalenia powództwa bez rozpoznania istoty sprawy. Z tej przyczyny, na podstawie art. 505¹² § 1 k.p.c., zaskarżony wyrok należało uchylić i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji, wobec braku w zebranych materiale podstaw do wydania orzeczenia merytorycznego.

Małgorzata Radomska-Stęplewska